

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 154
van **GRIET COPPÉ**
datum: 10 januari 2019

aan **LIESBETH HOMANS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, WONEN, GELIJKE KANSEN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Huurpremie - Onterechte betalingen

Wie minstens 4 jaar op een wachtlijst staat voor een sociale woning én in afwachting van een toewijzing een conforme woning op de private huurmarkt huurt, ontvangt een huurpremie. De premie bedraagt een derde van de huurprijs, met een maximum van 130 euro (+ 21,82 euro per persoon ten laste). In 2017 ontvingen 12.711 rechthebbenden een huurpremie. In totaal maakte de Vlaamse Regering in 2017 hiervoor 17,4 miljoen euro vrij.

Het besluit van de Vlaamse Regering van 4 mei 2012 tot instelling van een tegemoetkoming voor kandidaat-huurders voorziet in een semiautomatische toekenning van rechten voor kandidaat-huurders via het referentiebestand. Het referentiebestand bevat de gegevens van kandidaat-huurders die langer dan drie jaar en zes maanden ingeschreven zijn in het inschrijvingsregister. Het Agentschap Wonen-Vlaanderen en de sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM) actualiseren deze gegevens. Op die manier ontvangt het agentschap signalen zoals verhuizing, wijzigingen in de gezinssituatie, schrapping, toewijzing sociale woning, weigering of niet tijdig inschrijven bij een domiciliemaatschappij na verhuizing.

Begin 2015 deed er zich een storing voor in het communicatiesysteem. Hierdoor ontving het agentschap bepaalde informatie niet, waardoor de huurpremie in bepaalde gevallen niet tijdig werd stopgezet. Bijgevolg kregen kandidaat-huurders die niet langer aan de voorwaarden voldeden, bijvoorbeeld omwille van toewijzing van een sociale woning, de huurpremie toch doorbetaald.

Er zou sprake zijn van 48 dossiers waarin de huurpremie onterecht bleef doorlopen. Pas in de periode 2017-2018 kwamen deze onverschuldigde betalingen aan het licht. Sommige huurders kregen hierdoor over een periode van twee jaar bijvoorbeeld 5000 euro te veel aan premies van de Vlaamse overheid. Zij kregen nu de vraag om dit bedrag terug te storten.

1. Kan de minister bevestigen dat er onregelmatigheden plaatsvonden in het uitbetalen van de huurpremies? Zo ja, welke oorzaak ligt aan de basis van de laattijdige stopzetting van de huurpremie?
2. Over hoeveel dossiers en over welk bedrag aan te veel betaalde huurpremies gaat het?

3. Kunnen de te veel betaalde bedragen teruggevorderd worden? Graag de juridische rechtsbasis waarop deze beslissing gebaseerd is. Welke stappen zal de minister ondernemen om tot terugvordering over te gaan? Welk bedrag aan te veel betaalde premies werd er intussen terugbetaald?
4. Met welke regelmaat treden dergelijke onregelmatigheden in de informatiedoorstroming op? Welke initiatieven nam de minister, of zal de minister nog nemen, om dit te vermijden?

LIESBETH HOMANS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, WONEN, GELIJKE KANSEN EN ARMOEDEBESTRIJDING

ANTWOORD

op vraag nr. 154 van 10 januari 2019
van **GRIET COPPÉ**

1. De huurpremie is de eerste subsidie binnen het beleidsveld Wonen waarbij gekozen werd om de premie op een semi-automatische wijze toe te kennen aan de rechthebbende. Om dit uitgangspunt in de praktijk te brengen, is het nodig dat de gegevens over de kandidaat-huurders die vier jaar wachttijd hebben opgebouwd bij een domiciliemaatschappij dagelijks vanuit de databeheerssystemen van de SHM's worden doorgestuurd naar een centraal register bij de VMSW, waarna ze tenslotte doorstromen naar de applicatie bij Wonen-Vlaanderen. Ook wijzigingen in de toestand van de kandidaat-huurder die reeds een huurpremie werd toegekend, worden door de sociale huisvestingsmaatschappij geregistreerd en moeten via de beschreven data-uitwisseling doorstromen tot bij het agentschap Wonen-Vlaanderen. Een en ander houdt ook in dat de kandidaat-huurder die een premie werd toegekend, na deze beslissing, zelf niet meer verplicht is om wijzigingen in zijn toestand aan het agentschap mee te delen. Alle nieuwe informatie moet in toepassing van het Kaderbesluit Sociale Huur aan de SHM worden meegedeeld. Cruciaal daarin is de mededeling van schrapping, toewijzing van een sociale woning of weigeringen van een aanbod aangezien in die gevallen het recht op premie dient te worden stopgezet.

In deze cyclus van informatiedoorstroming doen zich fouten voor die via een reeks van interne controles, zowel bij de VMSW als bij het agentschap Wonen-Vlaanderen worden opgespoord. Dat neemt niet weg dat voor bepaalde kandidaat-huurders toch huurpremies werden toegekend op basis van foutief doorgestroomde gegevens. In 2017 ontving het agentschap naar aanleiding van de actualisatie van de registers door de SHM's verschillende signalen van toewijzing, schrapping of weigering die het agentschap twee of vier jaar eerder had moeten ontvangen. Door het laattijdig ontvangen van de signalen, werden er 48 dossiers gedetecteerd die te lang in uitbetaling waren. Er werd door een externe informaticus een onderzoek uitgevoerd naar de foutieve of niet doorstroming van de informatie.

Het rapport van dit onderzoek gaf geen eenduidig uitsluitsel over de redenen:

- In het algemeen is het zo dat de doorstroming van de signalen van schrapping, toewijzing en weigeringen vanuit de SHM naar het centrale register correct gebeurde. De datum van verwerking in het centrale register verschilt namelijk weinig (enkele dagen) met de statusdatum op zich.
- In drie dossiers is dit niet gebeurd en in zes dossiers kan dit niet meer achterhaald worden.
- In 29 dossiers was de informatie wel correct in het centrale register beschikbaar maar is ze niet tijdig doorgestroomd naar de software van Wonen-Vlaanderen. De synchronisatie van de applicatie bij Wonen-Vlaanderen en het centrale register heeft in deze gevallen gefaald. Intussen is een procedure ontwikkeld waarbij elke maand wordt geverifieerd of er relevante informatie vanuit het centrale register niet werd doorgegeven en nog moet worden opgehaald.
- Bij een vijftal dossiers werden de gegevens wel correct ontvangen en verwerkt, maar werd de datum niet correct opgeladen vanuit het centrale register, waardoor deze niet correct kon doorstromen naar de applicatie van Wonen-Vlaanderen. Dit kan ook niet met zekerheid uitgesloten worden voor een vijftal andere dossiers, maar is niet meer te controleren.

2. Het ging om 48 dossiers waarbij het totaal bedrag aan teveel uitbetaalde huurpremies 117.400 euro bedroeg.
3. Het besluit Huurpremie voorziet in artikel 9 in welke situaties er moet overgegaan worden tot stopzetting van de huurpremie:
 - vanaf de eerste dag van de derde maand die volgt op de datum waarop de rechthebbende een sociale huurwoning huurt;
 - zodra de rechthebbende geschrapt wordt uit het inschrijvingsregister van de domiciliemaatschappij;
 - zodra de rechthebbende het aanbod weigert van een sociale huurwoning die beantwoordt aan zijn voorkeur;
 - vanaf de eerste dag van de derde maand die volgt op de datum waarop de rechthebbende de volledige en volle eigendom of het volledige vruchtgebruik verkrijgt van een conforme woning of van een perceel dat bestemd is voor woningbouw;
 - zodra het inkomen bij de jongste actualisatie hoger blijkt te zijn dan het maximumbedrag;
 - als de huurprijs na een verhuizing hoger blijkt te zijn dan het maximum;

Voor al deze elementen wordt teruggevallen op de door de SHM's in de dossiers van de kandidaat-huurders geregistreerde gegevens. Enkel een verhuis naar een eigen woning wordt vaak gemeld door de rechthebbende of komt aan het licht nadat de verhuis wordt vastgesteld via het Rijksregister. De andere redenen voor stopzetting moeten de huurpremie-applicatie bereiken via de dagelijkse doorstroming van de voor huurpremie relevante wijzigingen in de kandidatendossiers. In het besluit huurpremie is niet bepaald dat de betrokkenen zelf feiten moeten melden die aanleiding geven tot een stopzetting van de huurpremie.

Mijn administratie heeft naar aanleiding van de vaststellingen in 2017 het probleem van de terugvordering van ten onrechte uitgekeerde premies voorgelegd aan het Rekenhof in december 2017. Het standpunt van het Rekenhof over deze problematiek werd in het vooruitzicht gesteld maar tot op heden niet ontvangen. De terugvorderingen werden ingeleid maar nog niet volledig uitgevoerd in afwachting van een antwoord op de vermelde vraag aan het Rekenhof.

4. Niet correcte doorstroming van gegevens komt wel meer voor. Vaak komen deze feiten aan het licht doordat er contact wordt opgenomen met de administratie over de rechten van kandidaat-huurders door diverse instanties. Voor elke foutieve gegevenstransfer wordt er in een informatica-applicatie een melding gemaakt (meer dan 23.000 meldingen sinds start huurpremiestelsel) en dient er geanalyseerd te worden waar de fout zich voordoet en hoe er kan geredigeerd worden.

In de loop van de voorbije jaren werden reeds verschillende verbeteringen aangebracht in de informatica-systemen om foutieve doorstroming te vermijden, zowel bij de SHM's, hun software-leveranciers, in het centrale register van VMSW en bij Wonen-Vlaanderen.

In de loop van 2019 zullen nog middelen worden vrijgemaakt om een bijkomende inspanning te leveren om de gegevensuitwisseling nog beter op punt te stellen. Het besluit huurpremie toont duidelijk aan dat een semi-automatische toekenning van rechten, gebaseerd op vrij complexe gegevensdoorstroming van verschillende databanken die synchroon werken, zijn limieten kent.